

การบรรเลงกลองในวงดนตรีม้งคละ: กรณีศึกษา วง ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์
อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย

The Drum Performing in Mangla Musical Ensemble: A Case Study
of the S. Rajaphruk Silpa Troupe in Mueang, Sukhothai

วรจักษ์ ชาวด่าน* และ ดร.สุพจน์ ยุคลธรวงศ์**

Worajak Chaodan and Dr.Supot Yukolthonwong

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาองค์ความรู้ด้านต่างๆ ของดนตรีม้งคละ วง ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย และ 2. ศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการบรรเลงกลองของวง ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย วงดนตรีม้งคละเดิมเรียกว่า “วงปี่กลอง” มีรูปแบบการบรรเลงที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ โดยมีพัฒนาการและรูปแบบของดนตรี ซึ่งมีรากฐานเช่นเดียวกับ “เบญจดุริยางค์” ในอินเดียที่แพร่กระจายเข้ามาในแถบเอเชีย ซึ่งประเทศไทยได้รับวัฒนธรรมดนตรีเข้ามา การบรรเลงกลองในวงดนตรีม้งคละ วง ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย พบว่าได้มีการสืบทอดต่อกันมาเป็นจำนวน 3 รุ่นจนถึงปัจจุบัน โดยมีการปรับเปลี่ยนทั้งในด้านการผสมวงดนตรี การใช้เครื่องดนตรี และจำนวนบทเพลง ดนตรีม้งคละมีบทบาทสำคัญในสังคม กล่าวคือได้ถูกนำไปบรรเลงเพื่อความบันเทิง และประกอบพิธีกรรมทางศาสนาและพิธีกรรมต่างๆ ทั้งงานมงคล และงานอวมงคล

คำสำคัญ: ม้งคละ, ดนตรีม้งคละ, วงปี่กลอง, เบญจดุริยางค์

Abstract

This research is a qualitative research which aims to 1. Study the elements of Mangla music of the S. Rajaphruk Silpa Troupe in Mueang, Sukhothai, and 2. Study and analyze the drum performing styles of the S. Rajaphruk Silpa Troupe in Mueang, Sukhothai. Mangla ensemble formerly known as the Drum and Flute Band, a performing unique, which had developed and musical form as similar as the Benjaduriyang of India which influenced and spread out into this region including Thailand. The Mangla performing of the S.Rajaphruk Silpa troupe was transmitted since the first generation to the third generation nowadays. Meanwhile, there were improved and developed in ensemble, musical instrument used, and songs. The Mangla music plays an important role in the society. Thus the ensemble is being performed for entertainment, ritualistic function, and etc. either in the auspicious and inauspicious opportunities.

* นิสิต หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ดนตรีชาติพันธุ์วิทยา) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะมนุษยศาสตร์ ภาควิชาดนตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Keywords: Mangla, Mangla Music, Drum and Flute Band, Benjaduriyang

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ศิลปะดนตรีของไทย เป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันเกิดจากอัจฉริยภาพของบรรพบุรุษที่ได้ถ่ายทอดให้กับรุ่นลูกหลานมาเป็นระยะเวลายาวนานหลายศตวรรษ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความต่อเนื่องทางวัฒนธรรมและความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ การสืบทอดทางวัฒนธรรมดนตรีนั้น คนในสังคมต้องยอมรับความจริงในที่ว่า วัฒนธรรมย่อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เนื่องจากการติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่มวัฒนธรรมต่างๆ เป็นไปอย่างอิสระ สะดวก รวดเร็ว เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยน หยิบยืมทางวัฒนธรรมจนยากที่จะแยกแยะได้ชัดเจน การประสานวัฒนธรรมดังกล่าวนี้เป็นไปโดยนัยยะตามทฤษฎีการแพร่กระจาย (Diffusion) (ปัญญา รุ่งเรือง, 2549: 23)

มานุษยวิทยาดนตรีวิทยา เป็นการศึกษาวัฒนธรรมทางดนตรีของบุคคลทั่วไป ในแต่ละสถานที่ กลุ่มคนเหล่านี้จะมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีความแตกต่างกันตามขนบธรรมเนียมประเพณีความเชื่อ การสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ให้กับชุมชน ภาษา การละเล่น พิธีกรรม งานฝีมือ ตลอดจนดนตรีและศิลปะการแสดง สิ่งเหล่านี้จะมีการสืบทอดกันอย่างต่อเนื่องตลอดมา โดยการส่งต่อกันแบบปากต่อปากหรือแบบมุขปาฐะ และไม่มีรูปแบบที่ตายตัว ดนตรีเป็นศาสตร์แขนงหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับเสียง มีทั้งความเป็นศิลปะและวิทยาศาสตร์ในตัวของตัวเอง มนุษย์มีความสัมพันธ์กับการใช้เสียงมานานแล้วนับตั้งแต่เสียงพูดหรือเสียงสัญญาณต่างๆ เพื่อสื่อสารกันและได้พัฒนาเรื่อยมาจนเป็นการขับร้องเพลงและการใช้เครื่องดนตรีหลากหลายชนิด ดนตรีจึงมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์เป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะดนตรีเกิดจากการแสดงออกทางอารมณ์และประสบการณ์ทางสังคม ดังนั้นดนตรีจึงเป็นผลผลิตจากความคิดสติปัญญาของมนุษย์และเป็นสิ่งที่มนุษย์สนองตอบด้วยการเรียนรู้ ด้วยเหตุนี้มนุษย์จึงไม่สามารถแยกดนตรีออกจากชีวิตประจำวันได้ ดนตรีจึงเป็นศาสตร์และศิลป์ที่มนุษย์ได้สร้างและพัฒนาขึ้นมาทีละน้อยจนในที่สุดได้กลายเป็นสิ่งสำคัญส่วนหนึ่งของชีวิต วัฒนธรรมทางดนตรีเป็นผลิตผลที่มนุษย์สร้างขึ้นโดยผ่านการคัดเลือกปรับปรุงและยึดถือสืบทอดต่อกันมาจนถึงปัจจุบันและเป็นสิ่งที่สังคมสร้างขึ้นเพื่อความดีงามและความสามัคคี และเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชุมชนสู่การพัฒนาเพื่อให้เกิดสุข “การศึกษาใดๆ ที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ และความเข้าใจ ของมนุษย์ชาติย่อมมีคุณค่า การศึกษาเกี่ยวกับมานุษยวิทยาดนตรี จึงมีความสำคัญ เนื่องจากพยายามทำความเข้าใจชาติพันธุ์ซึ่งนับวันจะสูญหายไป” (พลับพลึง คงชนะ, 2542: 8)

การแสดงพื้นบ้านและการละเล่นพื้นบ้านเป็นสิ่งที่สังคมส่วนใหญ่ยอมรับว่าเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมที่เป็นกระจกเงาสท้อนมนุษย์ ในปัจจุบันเห็นชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมอดีตกาล การแสดงพื้นบ้านมักมีการพัฒนาการไปในลักษณะเดียวกัน คือ เริ่มจากการพ้องรำเกี่ยวกับกิจกรรมและประสบการณ์ของชาวบ้าน ทำรำประดิษฐ์ขึ้นจากกิจวัตรของชาวบ้านเล่นในเทศกาลต่างๆ มีดนตรีง่ายๆ เพื่อสะท้อนถึงขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชนเหล่านั้นและวิวัฒนาการเรื่อยมาจนมีแบบแผนที่ชัดเจนเป็นเอกลักษณ์ เช่น รำมั่งคละเป็นการแสดงพื้นบ้านที่ใช้วงดนตรีมั่งคละมาบรรเลงประกอบการรำรำเครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบด้วย ปี่ กลองมั่งคละ กลองยี่น กลองหลอน กลองรำมะนา ข้อง ฉาบล้อ ฉาบยี่น และกรับ จัดเป็นการแสดงที่มีบทบาทในพิธีกรรมต่างๆ ของชุมชนทั้งงานมงคลและอวมงคล เช่น แห่นาค แห่เทียนเข้าพรรษา แห่ขวัญข้าว แม่นิพศพ แห่กฐิน งานผ้าป่า งานศพ และงานในเทศกาลต่างๆ (สันติ ศิริสุขพันธ์, 2540: 1)

วงมั่งคละมีรูปแบบเฉพาะตัว สามารถทำให้ผู้ฟังรู้สึกสนุกสนาน คึกคัก จึงเหมาะกับการบรรเลงประกอบงานทอดกฐินทอดผ้าป่า งานบวช งานสงกรานต์ หรืองานมงคลต่างๆ วงมั่งคละเป็นวงดนตรีที่อยู่ในชุมชนที่ราบ โดยตั้งบ้านเรือนแถบกลุ่มแม่น้ำน่านและแม่น้ำยม เพื่อประกอบพิธีกรรมต่างๆ ทั้งที่เกี่ยวกับงานมงคลและอวมงคล วงมั่งคละในภาคเหนือตอนล่างที่ยังบรรเลงอยู่ มีที่จังหวัดสุโขทัย พิษณุโลก และอุตรดิตถ์ (ประทีป นกปี, 2537: 65-66)

เครื่องดนตรีที่ใช้ในวงมโหรีซึ่งมีกลอง 4 ใบ แยกเป็น กลองโกร๊ก 1 ใบ กลองหลอน 1 ใบ และกลองยี่น 3 ใบ นอกจากนี้มี ปี่ 1 เล้า และเครื่องประกอบจังหวะ เช่น ฉาบใหญ่ ฉาบเล็ก กรับ ซอ ทำให้มีถึงคำว่า “เบญจดุริยางค์” ของอินเดีย ซึ่งหลักของเบญจดุริยางค์ คือ เป่าและตีโดยเน้นเครื่องหนังเป็นลักษณะพิเศษของอินเดียที่ยังคงสืบเนื่องมาจนทุกวันนี้ คำว่า “เบญจดุริยางค์” แปลว่า “ดุริยางค์ประกอบด้วยองค์ 5” (ธนิต อยู่โพธิ์, 2498) โดยมีกลองที่มีลักษณะแตกต่างกัน 3 ใบ เครื่องตีทำจังหวะ 1 ชิ้น เครื่องเป่า 1 ชิ้น รวมเป็น 5 ชิ้น ต่อมาเมื่อแบบแผนของเบญจดุริยางค์จากอินเดียได้เผยแพร่สู่ลังกา จึงได้เรียกประเพณีประโคมตีและเป่าในงานมงคลว่า “มโหรี” แต่ถ้าเป็นงานอวมงคลเรียกว่า “อวมโหรี” ในปัจจุบันยังใช้ประโคมแห่พระ รับพระและส่งพระ นอกจากนี้ยังใช้ประกอบการละเล่นต่างๆ ด้วย (สุจิตต์ วงษ์เทศ, 2532: 18)

วงดนตรีมโหรี วง ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ เป็นวงดนตรีมโหรีที่ก่อตั้งขึ้นเป็นวงแรกๆ และเก่าแก่ที่สุดในจังหวัดสุโขทัย ได้รับการยกย่องชมเชยจากผู้ชมและนักดนตรีของวงดนตรีมโหรีในจังหวัดสุโขทัย ทำให้วงดนตรีมโหรี วง ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลายทั้งในจังหวัดสุโขทัยและจังหวัดใกล้เคียง ทำให้เกิดวงดนตรีมโหรีใหม่ๆ ขึ้นมามากมาย วงดนตรีมโหรี วง ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ เป็นต้นแบบในสืบทอด การอนุรักษ์ และส่งเสริมวัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้านวงดนตรีมโหรีไว้ได้อย่างชัดเจน แม้ว่าวัฒนธรรมของประเทศตะวันตกได้มีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในจังหวัดสุโขทัยมากขึ้น แต่วงดนตรีมโหรี วง ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ ยังคงรักษารูปแบบ วิธีการบรรเลงดนตรี การผสมวงดนตรี และบทเพลงที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของวงดนตรีมโหรี ตามแบบโบราณที่ได้รับการสืบทอดต่อกันมาและถ่ายทอดโดยใช้วิธีมุขปาฐะ

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของวงดนตรีมโหรี วง ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ ผู้วิจัยเห็นว่า กระบวนการและวิธีการถ่ายทอดเพลงแบบมุขปาฐะของวงดนตรีมโหรี วง ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ นั้น เมื่อเวลาผ่านไปอาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ จึงจำเป็นต้องศึกษารูปแบบ วิธีการบรรเลง บทเพลง เพื่อบันทึกข้อมูลและบันทึกโน้ตเพลงไว้เป็นลายลักษณ์อักษร จึงได้ศึกษาวิจัยดนตรีพื้นบ้านวงดนตรีมโหรี ในหัวข้อ “การบรรเลงกลองในวงดนตรีมโหรี: กรณีศึกษา วง ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย” เพื่อเป็นประโยชน์ด้านการอนุรักษ์และเผยแพร่วงดนตรีมโหรี ตลอดจนเป็นการสร้างองค์ความรู้ในการศึกษาทางด้านมานุษยดุริยางควิทยาและเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจค้นคว้าต่อไป

วัตถุประสงค์ของการทำวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยโดยศึกษาองค์ความรู้ด้านต่างๆของวงดนตรีมโหรี วง ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย ได้แก่ ประวัติวงดนตรีมโหรีและนักดนตรี การสืบทอดดนตรีมโหรี ลักษณะเครื่องดนตรีมโหรี การผสมวงดนตรีมโหรี บทเพลงที่ใช้ในวงดนตรีมโหรีและบทบาททางสังคมของดนตรีมโหรี นอกจากนั้นยังศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการบรรเลงกลองของวงดนตรีมโหรี วง ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาวิจัยดนตรีในเชิงมานุษยดุริยางควิทยา (Ethnomusicological Research) ซึ่งเป็นวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และทำรายงานวิจัยแบบชาติพันธุ์วรรณลักษณ์ (Ethnographic) โดยศึกษาจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวข้องานวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field work) ได้แก่ การสัมภาษณ์นักดนตรี สัมภาษณ์บุคคลที่ใกล้ชิดที่เกี่ยวข้อง ชาวบ้านที่เข้าร่วมในพิธีกรรมต่างๆ ที่วงดนตรีมโหรี วง ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย ได้มีส่วนร่วม และศึกษา การถ่ายภาพเคลื่อนไหว ถ่ายภาพนิ่ง รวมไปถึงการบันทึกเสียง การบรรเลงเครื่องดนตรี บทเพลงที่ใช้เพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยจะแยกเนื้อหาการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ประเด็นทางดนตรี ศึกษาเครื่องดนตรีที่ใช้ในวงดนตรีม้งคละ วง ศ.ราชพฤษ์ศิลป์ อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย รวบรวมบทเพลง ประเภทของบทเพลง และเทคนิคในการบรรเลงกลอง

ส่วนที่ 2 ประเด็นทางสังคม เป็นการศึกษาประวัติความเป็นมาของดนตรีม้งคละ บทบาทดนตรีม้งคละที่มีต่อสังคม วัฒนธรรม และประเพณี ของวงดนตรีม้งคละ วง ศ.ราชพฤษ์ศิลป์ อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย ที่นำบทเพลงไปแสดงต่อสังคม

ผลการวิจัย

วงดนตรีม้งคละ วง ศ.ราชพฤษ์ศิลป์ เริ่มก่อตั้งในปี พ.ศ.2465 ผู้ก่อตั้งคณะคือนายดัด ไกรบุตร เดิมมีชื่อว่า คณะศ. ศิษย์ปู้ด แต่เดิมได้นำม้งคละเข้ามาจาก “บ้านดอน” ปัจจุบันเรียกว่า “ป่าแฝก” อยู่ที่บ้านงไกรลาส ตำบลป่าแฝก อำเภองงไกรลาส จังหวัดสุโขทัย หลังจากนั้นนายดัด ก็ได้ย้ายถิ่นฐานมาตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านหลุม และนายดัดได้เริ่มเผยแพร่ดนตรีม้งคละให้กับผู้คนในบ้านหลุม จึงทำให้มีลูกศิษย์มากมาย จนกระทั่งนายดัด ไกรบุตรเสียชีวิต ดนตรีม้งคละในบ้านหลุมก็เงียบเหงา ขบเซาจนเกือบจะสูญหาย จนกระทั่งมีพระเดชพระคุณหลวงพ่อ พระครูศิริธรรมโสภิต รองเจ้าคณะอำเภอเมือง เจ้าอาวาสวัดศรีมหาโพธิ์ ได้รวบรวมลูกศิษย์ของท่านบางคนเข้ามาเล่นร่วมกับวงม้งคละคณะ ศ.ศิษย์ปู้ด เพื่อฟื้นฟูขึ้นมาอีกครั้ง โดยมีพระเดชพระคุณท่านเป็นผู้อุปถัมภ์ดูแลมาตลอด และเริ่มมีทุนต่างๆ เข้ามามากมาย จากนั้นได้เล่นงานแรก คือ งานพิธีการแจกกระดูก ซึ่งจะเป็นการประกอบกระดูกของบรรพบุรุษ มาทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้แก่บรรพบุรุษ เป็นประเพณีของชาวบ้านตำบลบ้านหลุมและเริ่มมีงานต่างๆ เข้ามามากมาย หลังจาก พระครูศิริธรรมโสภิตมรณภาพก็ขาดผู้ดูแลเป็นเวลานาน ทำให้วงม้งคละ ศ.ศิษย์ปู้ด เริ่มเงียบหายไป จนกระทั่งพระครูสุภัทรธีรกุล เจ้าอาวาสวัดราชพฤษ์ ท่านได้อุปถัมภ์วงม้งคละ ศ.ศิษย์ปู้ด ขึ้นมาใหม่อีกครั้งและได้เปลี่ยนชื่อใหม่เป็นวงดนตรีม้งคละ วง ศ.ราชพฤษ์ศิลป์ โดยมีหัวหน้าวง คือ นายดำรง ศรีม่วง โดยได้เริ่มหัดดนตรีม้งคละให้กับลูกศิษย์รุ่นใหม่มากมาย และเริ่มเป็นที่นิยมเล่นกันอย่างแพร่หลายในแถบจังหวัดสุโขทัยและจังหวัดใกล้เคียง ปัจจุบันนายดำรง ศรีม่วง เริ่มแก่ชราลง จึงให้นายทศพล แซ่เตีย เป็นหัวหน้าวงและเป็นผู้รับผิดชอบในการสืบทอด วงดนตรีม้งคละ ศ.ราชพฤษ์ศิลป์ ต่อไป ปัจจุบันวงดนตรีม้งคละ ศ.ราชพฤษ์ศิลป์ ได้เป็นที่นิยมและเป็นที่รู้จักกันในหมู่นักดนตรีม้งคละเป็นอย่างดี

พ่อดัด ไกรบุตร ผู้ก่อตั้งวง ศ.ราชพฤษ์ศิลป์ รุ่นที่ 1 (พ.ศ.2465 – 2524)

วงดนตรีม้งคละ วง ศ.ราชพฤษ์ศิลป์ มีประวัติการสืบทอดที่มีความยาวนานถึง 90 ปี เริ่มตั้งคณะเมื่อปี พ.ศ.2465 โดยผู้ก่อตั้งชื่อพ่อดัด ไกรบุตร เกิดประมาณในปี พ.ศ.2440 มีทำอาชีพหมอน้ำมันรักษากระดูก ได้จัดตั้งคณะมีชื่อคณะว่า “คณะ ศ. ศิษย์ปู้ด” ซึ่งจากการสัมภาษณ์และการเก็บรวบรวมข้อมูลไม่มีใครทราบชื่อครูม้งคละที่นายดัดได้รับการถ่ายทอดมาพ่อดัด ไกรบุตร แต่เดิมท่านอาศัยอยู่ที่ “บ้านดอน” ปัจจุบันเรียก “ป่าแฝก” จากนั้นย้ายจากบ้านดอนมาอยู่บ้านหลุม หรือ “บ้านหลุม” ซึ่งพ่อดัดได้นำวงม้งคละมาจากบ้านดอน โดยเครื่องดนตรีที่นำมา มีกลองสองหน้า 2 ลูก คานจะเข้ 1 คาน ฆ้องกระแต 1 ใบ กลองม้งคละ 1 ใบ ซึ่งเครื่องดนตรีเหล่านี้ได้ซื้อมาจากพ่อผ่อง ไม่ทราบนามสกุล โดยมีพ่อดัด ไกรบุตร พ่อปลุก เทียงมณี พ่อสม สาทรเทศ เดินทางไปซื้อ อยู่ 3 วัน และต่อมาได้ซื้อกลองสองหน้าเพิ่มอีก 2 ลูก จากบ้านสวนรวมเป็น 4 ลูก

วิธีการบรรเลงและเพลงที่ใช้ ในช่วงพ่อดัด ไกรบุตร วงดนตรีม้งคละ วง ศ.ราชพฤษ์ศิลป์ ใช้กลองม้งคละ เป็นผู้ให้สัญญาณในการขึ้นเพลง และใช้ฆ้องกระแตเป็นตัวยีนจังหวะเพียงชิ้นเดียว ส่วนเพลงไม่กลองที่ใช้ ได้แก่ เพลงไม้หนึ่งเพลงไม้สอง เพลงไม้สาม เพลงไม้สี่ เพลงไม้ห้าและเพลงไม้หก

การจัดรูปแบบและการผสมวงดนตรีม้งคละ

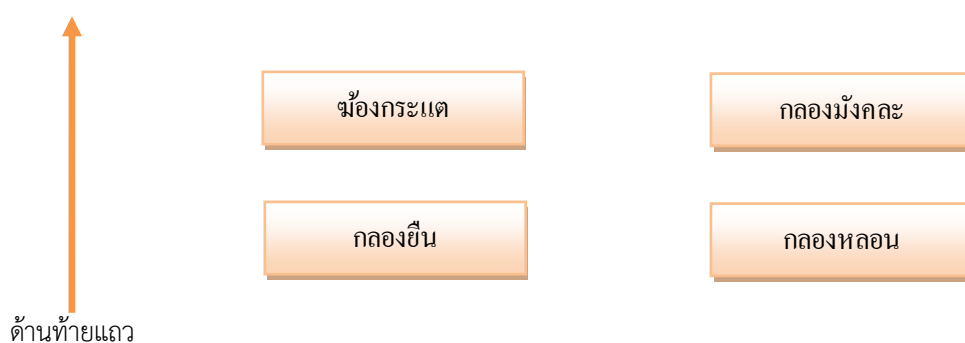
พ่อตัด ไกรบุตร

ผู้ก่อตั้งวงดนตรีม้งคละ วง ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์

รูปแบบการจัดวงดนตรีม้งคละของ วง ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ ในช่วงพ่อตัด ไกรบุตร มีรูปแบบการจัดวงดนตรีที่ไม่แน่นอน แล้วแต่ความเหมาะสมของสถานที่ ส่วนเครื่องดนตรีที่ใช้ในการผสมวงดนตรีม้งคละมีดังนี้

แผนผังการผสมวงดนตรีม้งคละในช่วงพ่อตัด ไกรบุตร

ด้านหัวแถว

ด้านท้ายแถว

จากแผนผังข้างบนแสดงให้เห็นว่ารูปแบบการผสมวงดนตรีม้งคละ ในช่วงพ่อตัด ไกรบุตร มีเพียงเครื่องดนตรีที่บรรเลงจังหวะเป็นส่วนใหญ่

การสืบทอดดนตรีม้งคละ วง ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ รุ่นที่ 2 (พ.ศ.2525 - พ.ศ.2549)

หลังจากพ่อตัดเสียชีวิต วงม้งคละมีการทิ้งช่วงการสืบทอดไป หลานของพ่อตัด ชื่อว่า พ่อจันทร์ ไกรบุตร ได้นำเครื่องดนตรีม้งคละไปถวาย พระเดชพระคุณหลวงพ่พระครูศิริธรรมโสภิต (หลวงพ่เลื่อน) อดีตเจ้าอาวาสวัดศรีมหาโพธิ์ อดีตรองเจ้าคณะอำเภอเมืองสุโขทัย และเนื่องจากมีงานแจ่ง หลวงพ่จึงเรียกนายตำรวจ ศรีม่วง กับเพื่อนๆ ซึ่งประกอบด้วย นายจวน ไกรบุตร นายเปรม ไกรบุตร นายอารี ไกรบุตร นายจุน คุ่มมี นายสุชาติ พุดเพ็ง นายประเทือง ทองเป่า นายผ่อง นาคปาน นายประยูร ไกรบุตร นายจันเตี้ย ชุมเย็น นายบรรจง ก้อนเกตุ นายจรูณ ก้อนเกตุ ให้นำวงม้งคละมาบรรเลงอีกครั้งหนึ่ง วงม้งคละจึงเริ่มกลับมานิยมอีกครั้งตั้งแต่ในปี พ.ศ.2530 - 2549

นายดำรง ศรีม่วง ผู้สืบทอดวงดนตรีมั่งคละ
วง ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ รุ่นที่ 2

มากขึ้น

ช่วงจบเพลง ผู้ที่บรรเลงกลองมั่งคละเป็นผู้ให้สัญญาณในการจบเพลง โดยผู้ที่ตีกลองมั่งคละจะตีรัวเป็นช่วงยาวระยะหนึ่ง ซึ่งนักดนตรีในวงทุกคนเข้าใจตรงกันว่าเป็นการส่งจังหวะเพื่อเตรียมจบเพลง ทำให้นักดนตรีสามารถบรรเลงจบเพลงได้พร้อมเพรียงกัน

เพลงที่ใช้บรรเลงในวงดนตรีมั่งคละของ วง ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ ในช่วงนายดำรง ศรีม่วง ได้แก่ เพลงไม้หนึ่ง เพลงไม้สอง เพลงไม้สาม เพลงไม้สี่ เพลงไม้ห้า เพลงไม้หก เพลงกบเข็ดเขี้ยว เพลงคางคกเข็ดเขี้ยว เพลงกวางเหลียวหลัง เพลงแม่หม้ายกะทกแป้งและเพลงครุฑราชเหยียบกรวด

การจัดรูปแบบและการผสมวงดนตรีมั่งคละ

รูปแบบการจัดวงดนตรีมั่งคละของ วง ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ ในช่วงนายดำรง ศรีม่วง มีลักษณะการจัดรูปแบบการเดินบรรเลงโดยการจัดวงดนตรีมั่งคละในรูปแบบนี้มีลักษณะการจัดที่ไม่แน่นอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานที่ ความเหมาะสม และความสะดวกในการบรรเลง อาจมีการสลับสับเปลี่ยนตำแหน่งได้ นายดำรง ศรีม่วง ได้เพิ่มจำนวนเครื่องดนตรีมั่งคละ ได้แก่ กลองยืน กระแต ฉาบเล็ก ฉาบใหญ่ กรับและเครื่องดำเนินทำนอง คือ ปี

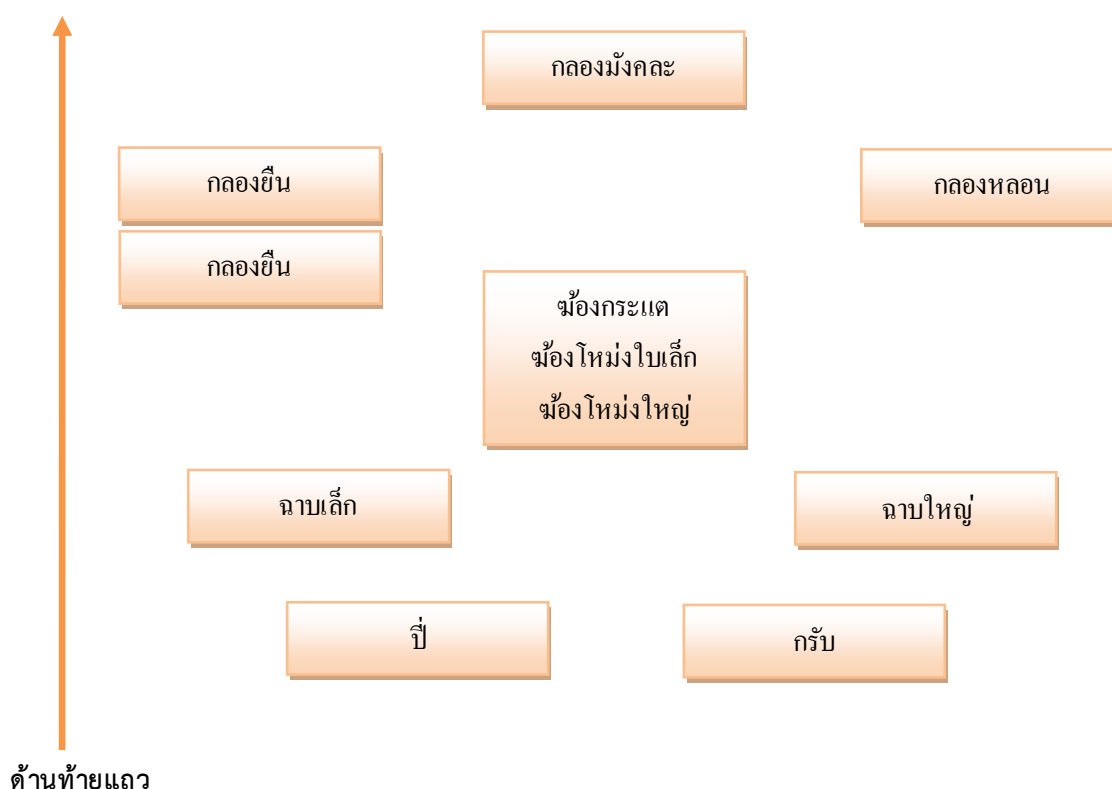
แผนผังการผสมวงดนตรีมั่งคละในช่วงนายดำรง ศรีม่วง

จากแผนผังข้างบน แสดงให้เห็นว่า การผสมวงของวงมั่งคละ วง ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ ในช่วงนายดำรง ศรีม่วง มีพัฒนาการเกิดขึ้น คือ ได้เพิ่มเครื่องดนตรีดำเนินทำนอง คือ ปี และได้เพิ่มเครื่องประกอบจังหวะคือ กลองยืน 1 ใบ โหม่ง 2 ใบ ฉาบเล็ก ฉาบใหญ่และกรับ เข้ามาเพื่อเพิ่มความสนุกสนานมากขึ้น

วิธีการบรรเลงและเพลงที่ใช้ ในช่วง นายดำรง ศรีม่วง วงดนตรีมั่งคละ วง ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ มีขั้นตอนและการบรรเลงวงดนตรีมั่งคละแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนคือ ช่วงขึ้นเพลง ช่วงบรรเลง และช่วงจบเพลง มีรายละเอียดดังนี้ ช่วงขึ้นเพลงของวงดนตรีมั่งคละของ วง ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ ใช้ฆ้องโหม่งในการขึ้นเพลง โดยตีฆ้องโหม่งใบเล็กด้านขวามือของผู้ตี 2 ครั้ง และตีฆ้องโหม่งใบใหญ่ด้านซ้ายมืออีก 2 ครั้งจึงเริ่มบรรเลงเพลง วงดนตรีมั่งคละ วง ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ เริ่มต้นด้วยการบรรเลงเพลงไม้หนึ่งถึงเพลงไม้หกเป็นอันดับแรก ช่วงบรรเลง ในช่วงที่บรรเลงเมื่อฆ้องโหม่งและเครื่องดนตรีขึ้นเพลงประมาณ 3-4 ห้องเพลงแล้ว ปีจะขึ้นเพลงโดยการดันเพลงเคล้าคลอไปตามจังหวะเพลง เครื่องดนตรีบางชิ้นอาจมีการบรรเลงพลิกแพลงไปตามทางเครื่องดนตรีนั้นๆ ซึ่งจะไพเราะมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ

ความสามารถของผู้บรรเลง สำหรับเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ เช่น ฉาบเล็ก ฉาบใหญ่และกรับ จะบรรเลงประกอบจังหวะทำให้ทำนองสนุกสนาน

ด้านหัวแถว

การสืบทอดดนตรีมั่งกละ วง ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ รุ่นที่ 3 (พ.ศ.2550 - ปัจจุบัน)

นายทศพล แซ่เตีย ผู้สืบทอดวงดนตรีมั่งกละ
ต่อจากนายดำรง ศรีม่วง

หลังจากพระเดชพระคุณหลวงพ่อดวงพระครูศิริธรรมโสภิตมรณะภาพลง นายดำรง ศรีม่วง จึงนำวงดนตรีมั่งกละ ย้ายมาอยู่ฝั่งเหนือ น้ำ คือ วัดราชพฤกษ์ โดยมีหลวงพ่อดวงพระคุณสุภัทรธีรคุณ (หลวงพ่อดำรง) เจ้าอาวาสวัดราชพฤกษ์เจ้าคณะตำบลบ้านหลุม ได้ดูแลและอนุรักษ์ต่อ โดยให้พ่อจ่าน และพ่อดำรง เป็นผู้สืบทอด ถ่ายทอด บริหารจัดการ จึงเป็นที่มาของชื่อวง “ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์” ซึ่งหมายถึง ศิษย์วัดราชพฤกษ์ นั่นเอง หลังจากนั้น นายดำรง ศรีม่วงเริ่มแก่ชราแล้วจึงได้ถ่ายทอดรูปแบบและวิธีการบรรเลงดนตรีมั่งกละของ วง ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ ให้กับลูกศิษย์ คือ นายทศพล แซ่เตีย หัวหน้าวงดนตรีมั่งกละ วง ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ ปัจจุบัน ให้เป็นผู้ดูแลและสืบทอดดนตรีมั่งกละ วง ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ สืบต่อไป

นายทศพล แซ่เตีย เป็นคนใฝ่รู้ สามารถสืบทอดวงดนตรีมั่งกละได้อย่างครบถ้วน มีความมานะที่จะฝึกซ้อมกับสมาชิกในวง จนได้นำวงเข้าประกวดชิงรางวัลถ้วยพระราชทานของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และได้รางวัลชนะเลิศอันดับหนึ่งจากการประกวดวงดนตรีมั่งกละชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ.2552 ณ ศูนย์วัฒนธรรม

กรุงเทพมหานคร ปัจจุบันวงดนตรีมั่งกละ วง ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ มีการรับงานเป็น 2 ประเภท คือ งานมงคล และงานอวมงคล ลักษณะการรับงานส่วนมากจะเป็นเจ้าภาพของงานหรือผู้ที่เคยว่าจ้างเป็นประจำมาติดต่อที่วงดนตรีมั่งกละด้วยตัวเอง ใน

ปัจจุบันก็มีการติดต่อทางโทรศัพท์เพื่อว่าจ้างก็มี บางครั้งได้รับการติดต่อว่าจ้างให้ไปเล่นในต่างอำเภอ เนื่องจากเจ้าภาพบางรายเห็นแล้วเกิดความประทับใจ เมื่อมีงานที่บ้านของตนก็จะว่าจ้างเกิดขึ้น แต่ก็ไม่บ่อยนักที่ไปบรรเลงไกลๆ เพราะส่วนมากจะบรรเลงในแถบหมู่บ้านใกล้ๆ ในอำเภอหรือจังหวัดเดียวกัน เนื่องจากคุ้นเคยและสนิทสนมกับคนในท้องถิ่นมาเป็นเวลานาน ในส่วนของบัญชีการรับงานวงดนตรีมิ่งคละ วง ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ ส่วนใหญ่ไม่มีการทำบัญชีรับงานว่าจ้างติดต่อกัน เพียงแต่จดไว้ในปฏิทินเท่านั้น ว่ารับงานวันที่เท่าไร ที่ไหน โดยใช้วิธีการเขียนวงกลมรอบวันที่ในปฏิทินและเขียนรายละเอียดกำกับไว้เพียงเท่านี้

ปัจจุบันวงดนตรีมิ่งคละ วง ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ มีรายได้ของวงดนตรีหรืออัตราค่าแสดงของวงประมาณ 2,500 - 3,500 บาท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระยะเวลาของการบรรเลง และระยะทางซึ่งปัจจัยเหล่านี้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของอัตราค่าแสดงของวงดนตรีมิ่งคละ เมื่อมีการรับงานในส่วนของการค่าตัวนักดนตรี หัวหน้าคณะจะเป็นผู้แบ่งเงินค่าตัวให้กับนักดนตรีภายในวง ซึ่งจะได้รับเงินประมาณ 200 บาท ซึ่งเป็นเงินที่เหลือจากค่าใช้จ่ายส่วนอื่นๆ แล้ว หากมีเงินเหลือจะเก็บไว้เป็นเงินกองกลางเอาไว้ใช้จ่ายเพื่อบำรุงและซ่อมแซมเครื่องดนตรีที่ชำรุดเสียหายหรือสร้างเครื่องดนตรีขึ้นมา ปัจจุบันนายทศพล แซ่เตีย ได้เป็นผู้ถ่ายทอดดนตรีมิ่งคละ ให้กับลูกศิษย์ ประกอบด้วย นายวัลลภ การะเวก นายธีรพันธ์ เทียงมณี นายสหชัย สารทสังข์ นายสหรัฐ อาจเพชร นายพิรพาส เทียงมณี นายกรกฎ บุญชุ่ม และนายพรพิภัส พุฒิเพ็ง โอกาสการบรรเลงดนตรีมิ่งคละของ วง ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ จะมีแสดงในงานมงคลและงานอวมงคล เช่น งานบวช งานทอดกฐิน ทอดผ้าป่า งานตรุษสงกรานต์ งานโกนจุก งานขึ้นบ้านใหม่ งานแต่งงาน งานศพ เป็นต้น วิธีการบรรเลงและเพลงที่ใช้ เนื่องจากนายทศพล แซ่เตีย ได้รับการถ่ายทอดวงดนตรีมิ่งคละจากนายดำรง ศรีม่วง ดังนั้นทั้งวิธีการเล่นและเพลงที่ใช้ยังคงยึดรูปแบบเดิม

การจัดรูปแบบและการผสมวงดนตรีมิ่งคละ

รูปแบบการจัดวงดนตรีมิ่งคละของ วง ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ ในช่วงนายทศพล แซ่เตีย มีลักษณะการจัดรูปแบบการเดินบรรเลง โดยการจัดวงดนตรีมิ่งคละในรูปแบบนี้จะมีลักษณะการจัดที่ไม่แน่นอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานที่ ความเหมาะสม และความสะดวกในการบรรเลง อาจมีการสลับสับเปลี่ยนตำแหน่งได้ โดยยังคงยึดรูปแบบของช่วงนายดำรง ศรีม่วง อยู่เหมือนเดิม

เครื่องดนตรีวงดนตรีมิ่งคละ

เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงในวงดนตรีมิ่งคละของ วง ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย ได้แก่ กลองมิ่งคละ กลองยี่น กลองหลอน ห้องกระแต ห้องใบเล็ก ห้องใบใหญ่ ปี่ ฉาบเล็ก ฉาบใหญ่และกรับ

บทเพลงที่ใช้ในปัจจุบัน

เพลงที่ใช้บรรเลงในวงดนตรีมิ่งคละของ วง ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย มีเพลงที่ใช้บรรเลงทั้งหมด 11 เพลง คือ

1. เพลงไม้หนึ่ง
2. เพลงไม้สอง
3. เพลงไม้สาม
4. เพลงไม้สี่
5. เพลงไม้ห้า
6. เพลงไม้หก
7. เพลงกบเข็ดเขี้ยว
8. เพลงคางคกเข็ดเขี้ยว

9. เพลงกวางเหลียวหลัง
10. เพลงแม่หม้ายกะทกแป้ง
11. เพลงครุฑราชเหยียบกรวด

ในการศึกษารูปแบบการบรรเลงกลอง ของวงดนตรีม้งคละ วง ศ.ราชพฤษ์ศิลป์ ในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้จำแนกประเด็นในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. รูปแบบจังหวะการบรรเลงหน้าทับกลองยี่นและกลองหลอน ในวงดนตรีม้งคละ วง ศ.ราชพฤษ์ศิลป์ ซึ่งได้แบ่งกลุ่มของไม้กลองไว้ดังนี้

1.1 กลุ่มที่ 1 ไม้ครุ ประกอบด้วย

- เพลงไม้หนึ่ง
- เพลงไม้สอง
- เพลงไม้สาม
- เพลงไม้สี่
- เพลงไม้ห้า
- เพลงไม้หก

1.2 กลุ่มที่ 2 กิริยาของสัตว์ ประกอบด้วย

- เพลงกบเข็ดเขี้ยว
- เพลงคางคกเข็ดเขี้ยว
- เพลงกวางเหลียวหลัง

1.3 กลุ่มที่ 3 กิริยาของคนหรือเทพ ประกอบด้วย

- เพลงแม่หม้ายกระติกแป้ง
- เพลงครุฑราชเหยียบกรวด

2. รูปแบบจังหวะการบรรเลงของกลองม้งคละ ในวงดนตรีม้งคละ วง ศ.ราชพฤษ์ศิลป์ ซึ่งได้รูปแบบการบรรเลงไว้ดังนี้

- 2.1 รูปแบบการบรรเลงเข้าสู่บทเพลง
- 2.2 รูปแบบการบรรเลงในบทเพลง
- 2.3 รูปแบบการบรรเลงจบบทเพลง

1. รูปแบบจังหวะของหน้าทับกลองยี่นและกลองหลอน ในวงดนตรีม้งคละ วง ศ.ราชพฤษ์ศิลป์

- 1.1 กลุ่มที่ 1 ไม้ครุ
เพลงไม้หนึ่ง
กลองยี่น

- จ๊ับ - โจ้ง	- เท่ง - โจ้ง	- จ๊ับ - โจ้ง	- เท่ง - โจ้ง
- จ๊ะตึงหนิด	- จ๊ะ - ตัด	- ตัด - จ๊ะ	ตึง จ๊ะ- ตัด

กลองหลอน

เพลงไม้สอง

กลองยืน

- จูบ - โจ้ง	-เพ่งโจ้งเพ่ง	- จูบ - โจ้ง	-เพ่งโจ้งเพ่ง	- จูบ - โจ้ง	-เพ่งโจ้งเพ่ง	- จูบ - โจ้ง	-เพ่งโจ้งเพ่ง
- จ๊ะตึงหนืด	- จ๊ะตึง ตืด	- ตืด - ตืด	- จ๊ะตึงจ๊ะ	- จ๊ะตึงหนืด	- จ๊ะตึง ตืด	- ตืด - ตืด	- จ๊ะตึงจ๊ะ

กลองหลอน

เพลงไม้สาม

กลองยืน

- จูบ - โจ้ง	- เพ่ง - โจ้ง	- - จูบ โจ้ง	-เพ่งโจ้งเพ่ง	- จูบ - โจ้ง	- เพ่ง - โจ้ง	- - จูบ โจ้ง	-เพ่งโจ้งเพ่ง
- จ๊ะตึงหนืด	- จ๊ะ- ตืด	- จ๊ะตึงหนืด	- จ๊ะตึงจ๊ะ	- จ๊ะตึงหนืด	- จ๊ะ- ตืด	- จ๊ะตึงหนืด	- จ๊ะตึงจ๊ะ

กลองหลอน

เพลงไม้สี่

กลองยืน

- จูบ-โจ้ง	-เพ่งโจ้งเพ่ง	-โจ้ง-เพ่ง	โจ้งเพ่ง-โจ้ง	- จูบ-โจ้ง	-เพ่งโจ้งเพ่ง	-โจ้ง-เพ่ง	โจ้งเพ่ง-โจ้ง
- จ๊ะตึงหนืด	-จ๊ะตึงจ๊ะ	-ตืด-จ๊ะ	ตึงจ๊ะ-ตืด	- จ๊ะตึงหนืด	-จ๊ะตึงจ๊ะ	-ตืด-จ๊ะ	ตึงจ๊ะ-ตืด

กลองหลอน

เพลงไม้ห้า

กลองยืน

- จูบ-โจ้ง	- เพ่งโจ้งเพ่ง	-โจ้ง-เพ่ง	โจ้งเพ่ง-โจ้ง	- เพ่ง-โจ้ง	- เพ่ง-โจ้ง	-เพ่งโจ้งเพ่ง	-โจ้ง-โจ้ง
- จ๊ะตึงหนืด	- จ๊ะตึงจ๊ะ	ตืด - - จ๊ะ	ตึงจ๊ะ-ตืด	-จ๊ะ- ตืด	-จ๊ะ- ตืด	-จ๊ะตึงจ๊ะ	-ตืด- ตืด

กลองหลอน

เพลงไม้หก

กลองยืน

- - - โจ้ง	- โจ้ง - เพ่ง	- โจ้ง เพ่ง	- โจ้ง - โจ้ง	- จูบ - โจ้ง	- เพ่ง - โจ้ง	- เกิด - เกิด	- โจ้ง - โจ้ง
- จ๊ะตึงหนืด	- จ๊ะ-ตืด	-จ๊ะตึงหนืด	-จ๊ะ- จ๊ะ	-ตืด- ตืด	- จ๊ะตึงหนืด	-จ๊ะตึงหนืด	- จ๊ะ-จ๊ะ

กลองหลอน

1.2 กลุ่มที่ 2 กิริยาของสัตว์

เพลงกบเขียดเขี้ยว

กลองยืน

- - - จ๊ะ	- - - แกกริก	- - - จ๊ะ	- ค้าง - ค้าง	- - - จ๊ะ	- - - ค้าง	- จ๊ะ - จ๊ะ	--แกกริกแกกริก
-----------	--------------	-----------	---------------	-----------	------------	-------------	----------------

เพลงคางคกเข็ดเขี้ยว

กลองยืน

- จู้บ-โจ้ง	-เพ่งโจ้งเพ่ง	-โจ้ง- แกร็ก	โจ้งแกร็ก-โจ้ง	- จู้บ-โจ้ง	-เพ่งโจ้งเพ่ง	-โจ้ง- แกร็ก	โจ้งแกร็ก-โจ้ง
-จ๊ะตึงหนืด	-จ๊ะตึงจ๊ะ	-แกร็ก-จ๊ะ	ตึงแกร็ก-แกร็ก	-จ๊ะตึงหนืด	-จ๊ะตึงจ๊ะ	-แกร็ก-จ๊ะ	ตึงแกร็ก-แกร็ก

กลองหลอน

เพลงกวางเหลียวหลัง

กลองยืน

-แกร็ก-แกร็ก	- - - แกร็ก	-เพ่ง- แกร็ก	- - - แกร็ก	-แกร็ก-แกร็ก	- - - แกร็ก	-เพ่ง- แกร็ก	- - - แกร็ก
--------------	-------------	--------------	-------------	--------------	-------------	--------------	-------------

1.3 กลุ่มที่ 3 กิริยาของคนหรือเทพ

เพลงแม่หม้ายกะทิกแบ่ง

กลองยืน

- จ๊ะ- จ๊ะ	- - - จ๊ะ	- เทิด - เทิด	- - - จ๊ะ	- เทิด - เทิด	- - จ๊ะ เทิด	- - จ๊ะ เทิด	- จ๊ะ - -
------------	-----------	---------------	-----------	---------------	--------------	--------------	-----------

เพลงครุฑราชเหยียบกรวด

กลองยืน

- - -แกร็ก	-แกร็ก -เพ่ง	- -แกร็กเพ่ง	-แกร็ก-แกร็ก	-เพ่ง-แกร็ก	-เพ่ง- แกร็ก	- -เพ่ง เพ่ง	-แกร็ก-แกร็ก
------------	--------------	--------------	--------------	-------------	--------------	--------------	--------------

2. รูปแบบจังหวะการบรรเลงของกลองม้ง คณะ ในวงดนตรีม้ง คณะ วง ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์

2.1 รูปแบบการบรรเลงเข้าบทเพลง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ก ก ก	- ก - ก	- ก - ก	ก ก - ก
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

2.2 รูปแบบการบรรเลงในบทเพลง

รูปแบบที่ 1

- ก - ก	- - - ก	- - - ก	- - - ก	- - - ก	- - - ก	- ก - ก	ก ก ก ก
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

รูปแบบที่ 2

- - - -	- - - ก	- - - ก	- ก - ก	- - - ก	- - - -	- - - ก	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

รูปแบบที่ 3

ก ก - -	- - - ก	- - - ก	- - - ก	ก ก ก ก	- ก - ก	- ก - -	- ก - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

รูปแบบที่ 4

ก ก ก ก	ก ก ก ก	- - ก ก	ก ก ก ก	- ก - ก	- - - ก	ก ก ก ก	ก ก - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

รูปแบบที่ 5

--- ก	--- ก	--- ก	--- ก	- ก - -	- ก - -	- ก - -	ก ก ก ก
-------	-------	-------	-------	---------	---------	---------	---------

รูปแบบที่ 6

- ก - ก	ก ก ก ก	- ก - -	- ก - -	--- ก	--- ก	- ก ก ก	--- ก
---------	---------	---------	---------	-------	-------	---------	-------

รูปแบบที่ 7

- ก ก ก	- ก ก ก	- ก - ก	- ก - -	----	- ก - -	----	----
---------	---------	---------	---------	------	---------	------	------

รูปแบบที่ 8

- ก ก ก	- ก - ก	- ก - -	----	- ก - ก	ก ก ก ก	- ก - -	- ก - -
---------	---------	---------	------	---------	---------	---------	---------

รูปแบบที่ 9

- ก - ก	- ก - -	----	- ก - -	- ก - ก	- ก - -	----	- ก - ก
---------	---------	------	---------	---------	---------	------	---------

รูปแบบที่ 10

--- ก	--- ก	--- ก	- ก - ก	--- ก	----	--- ก	----
-------	-------	-------	---------	-------	------	-------	------

รูปแบบที่ 11

- ก - -	- ก - -	- ก - -	ก ก ก ก	- ก - -	- ก - -	- ก - -	ก ก ก ก
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

รูปแบบที่ 12

--- ก	----	----	----	--- ก	ก ก ก ก	ก ก - -	- ก - -
-------	------	------	------	-------	---------	---------	---------

รูปแบบที่ 13

- ก - ก	--- ก	--- ก	- ก - ก	--- ก	--- ก	--- ก	--- ก
---------	-------	-------	---------	-------	-------	-------	-------

รูปแบบที่ 14

- ก ก ก	- ก - -	- ก - -	- ก - -	--- ก	----	----	----
---------	---------	---------	---------	-------	------	------	------

2.3 รูปแบบการบรรเลงจบบทเพลง

----	----	----	----	- ก ก ก	ก ก ก ก	-- ก ก	ก ก - ก
------	------	------	------	---------	---------	--------	---------

สรุปผลการวิจัย

ดนตรีเป็นศิลปะที่สื่อความหมายทางด้านความรู้สึกนึกคิด ความต้องการ จินตนาการและอารมณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งของมนุษย์ นอกจากนี้ดนตรียังเป็นสิ่งที่สะท้อนความเจริญรุ่งเรืองเรื่องทางวัฒนธรรม มีเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละวัฒนธรรม และดนตรีกลุ่มชน (Ethnic Music) ถือได้ว่าเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ เป็นศิลปะอันทรงคุณค่า มีความงาม ความเป็นสุนทรียศาสตร์ภายในตัวของตัวเองในแบบที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของกลุ่มชาติพันธุ์นั้น

ดนตรีม้งมีลักษณะที่สำคัญ คือ การทำให้ผู้ฟังรู้สึกสนุกสนาน คึกคัก จึงเหมาะกับการบรรเลงประกอบงานขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น เช่น ทอดกฐิน ทอดผ้าป่า งานบวช งานสงกรานต์ หรืองานมงคลต่างๆ วงดนตรีม้งคณะเป็นวงดนตรีที่อยู่ในชุมชนที่ราบ โดยตั้งบ้านเรือนแถบลุ่มแม่น้ำน่านและแม่น้ำยม เพื่อประกอบพิธีกรรมต่างๆ ทั้งที่เกี่ยวกับงานมงคลและอวมงคล ดนตรีม้งสามารถสะท้อนให้เห็นภาพลักษณ์ทางวัฒนธรรม การดำรงชีวิตและภูมิปัญญาของชาวพื้นบ้านได้เป็นอย่างดี

ในปัจจุบันมีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีมากขึ้น ทำให้การติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่ม วัฒนธรรมต่างๆ เป็นไปอย่างอิสระ สะดวก รวดเร็ว เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนยืมยืมทางวัฒนธรรมและเทคโนโลยีมากขึ้นจนยากที่จะแยกแยะได้ชัดเจน อาจทำให้เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมดนตรีม้งเปลี่ยนแปลงไปจนเห็นได้ชัด การที่ผู้วิจัยให้ความสนใจศึกษาดนตรีม้งคณะเป็นอย่างมาก เนื่องจากเห็นว่าลักษณะรูปแบบดนตรีม้งคณะดั้งเดิม เพื่อรักษาดนตรีม้งคณะไม่ให้สูญหายไป

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงคุณค่า ความงามและสุนทรียศาสตร์ของดนตรีที่เป็นศิลปะของแต่ละกลุ่มชน ได้มองเห็นความสำคัญของดนตรีม้งคณะกำลังจะสูญเสียความเป็น เอกลักษณ์และสูญหายไปทีละเล็กละน้อย จึงได้ศึกษาวิจัยดนตรีม้งคณะ ในหัวข้อ การบรรเลงกลองในวงดนตรีม้งคณะ: กรณีศึกษา วง ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย เพื่อเป็นประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ดนตรีม้งคณะ ตลอดจนเป็นการสร้างองค์ความรู้ในการศึกษาทางด้านมานุษยวิทยาต่อไป

จากการวิจัยพบว่า วงดนตรีม้งคณะ วง ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย มีประวัติการสืบทอดที่มีความยาวนานถึง 90 ปี เริ่มตั้งคณะเมื่อปี พ.ศ.2465 โดยผู้ก่อตั้งชื่อพ่อตัด ไกรบุตร หลังจากพ่อตัดเสียชีวิต นายดำรง ศรีม่วง จึงเป็นผู้สืบทอด หลังจากนั้นนายดำรง ศรีม่วง ได้แก่ซาราลง จึงได้ถ่ายทอดให้นายทศพล แซ่เตีย เป็นผู้ดูแลวงม้งคณะ จนได้นำวงเข้าประกวดชิงรางวัลถ้วยพระราชทานของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และได้รางวัลชนะเลิศอันดับหนึ่งจากการประกวดวงดนตรีม้งคณะชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ.2552 ทำให้เป็นที่ยอมรับของชุมชนจึงทำให้วงดนตรีม้งคณะ วง ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย มีชื่อเสียงและเป็นเอกลักษณ์ของตำบลบ้านหลุม และของจังหวัดสุโขทัย

วงดนตรีม้งคณะ วง ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย มีบทบาทต่อสังคม ทั้งในด้านผ่อนคลายความตึงเครียด รับใช้สังคม และยังเป็นเอกลักษณ์ของตำบลบ้านหลุม และของจังหวัดสุโขทัย รูปแบบจังหวะของหน้าทับกลองยี่มีรูปแบบจังหวะพื้นฐาน 24 แบบ ส่วนกลองหลอนมีรูปแบบจังหวะพื้นฐาน 17 แบบ รูปแบบจังหวะของการบรรเลงกลองม้งคณะที่นิยมใช้ มี 16 รูปแบบ ซ้องกระแต ซ้องโหม่งใบเล็ก ซ้องโหม่งใบใหญ่ ฉาบใหญ่ และกรับ เป็นเครื่องดนตรีใช้สำหรับบรรเลงประกอบจังหวะในวงดนตรีม้งคณะ ฉาบเล็ก ทำหน้าที่บรรเลงจังหวะขัดหรือหยอกล้อกับฉาบใหญ่ ปีทำหน้าที่เป็นเครื่องดนตรีบรรเลงทำนองหลัก ในวงดนตรีม้งคณะ

เอกสารอ้างอิง

แก้วกร เมืองแก้ว. 2544. วงม้งคณะ กรณีศึกษาวงดนตรีพื้นบ้านของนายประพรต คช นิล.

ฉวีวรรณ ประจวบเหมาะ. ม.ป.ป. “ความสำคัญของการเล่น (Play) ในการศึกษาวัฒนธรรม” วารสาร สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา.

- ประทีป นกปี. 2537. **ดนตรีพื้นบ้านไทย**. พิษณุโลก: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ปัญญา รุ่งเรือง. 2549. **หลักวิชามานุษยดุริยางควิทยา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. เอกสารคำสอน รายวิชา 393571 ดนตรีชาติพันธุ์วิทยา สาขาดนตรีชาติพันธุ์วิทยา. ม.ป.ท.
- มานพ วิสุทธิแพทย์. 2533. **การวิเคราะห์เพลงไทย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- ไมเคิล ไรท์. 2535. “อิทธิพลอินเดียในดนตรีและนาฏกรรมสยาม.” ใน **ดนตรีและนาฏศิลป์กับเศรษฐกิจและสังคมสยาม**. กรุงเทพมหานคร: ธนาการกรุงเทพ.
- วิบูลย์ ตระกูลชั้น และคณะ. 2443. **วงปี่กลองจังหวัดสุโขทัย**. สารานิพนธ์.
- ศรีณย์ นักรบ. 2557. **ดนตรีชาติพันธุ์วิทยา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุกรี เจริญสุข. 2530. “ดุริยางคศาสตร์ชาติพันธุ์.” **วารสารถนนดนตรี** 1 (12): 38-41.
- Merriam, A. 1964. **The Anthropology of Music**. United States of America: Library of Congress.
- Seeger, A. 1992. **Ethnomusicology and Introduction**. New York: WW Norton & Company.